

Han var barn nummer 3462

Nummeret stod på den mærkeseddel, som hang om halsen på Olavi Niikanoff, da han i 1943 kom til Vejle som et af de sidste af de i alt 3800 finne-børn, danske familier tog i pleje. Han har stiftet en forening for dem og arbejder på en bog om de danske finne-børns historie

Da den knap to-årige Olavi Niikanoff i slutningen af april 1943 kom til Vejle, var han et af de sidste af de godt 3800 børn fra det krigshærgede Finland, som danske familier tog i pleje i årene mellem 1939 og 1943.

Da toget standsede i Vejle, blev Olavi sammen med en lille klynge børn vilkårligt peget ud og stuvet sammen i byens teatersal. Her udpegede lokale familier, der på forhånd havde meldt sig som frivillige aftagere af et af finne-børnene, et plejebarn.

- Måden, man blev fordelt på, var nok lidt barsk. Der var ikke sat navn på nogen af os i forvejen, siger Olavi Niikanoff, i dag 49 år og bosat i den lille by Fraugde ved Odense. Han er stifter af og formand for den dansk-finske hjemstavnsorganisation Suomi og arbejder på at lave en bog om de danske finne-børn og deres historie.

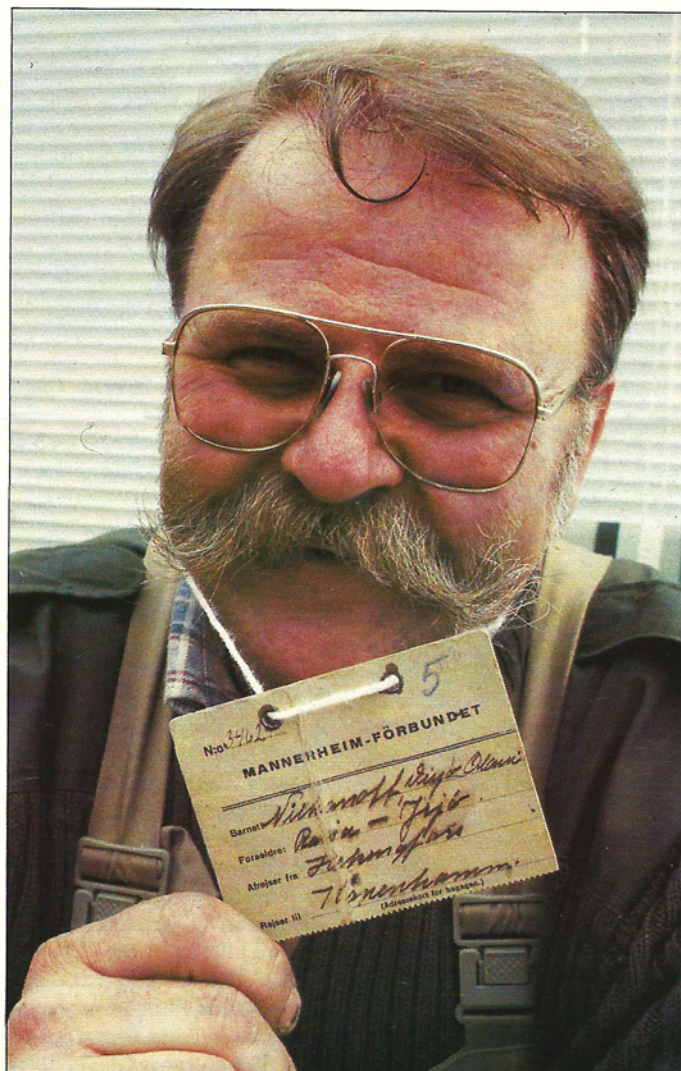
Blandt de danske familier på Vejle banegård dengang var bådsmænd Ejner Petersen og hans hustru, der længe havde ønsket sig et barn. De fik Olavi som det første af tre børn.

Historien

Det var Foreningen Det Frie Nord, den danske organisation Finlandshjælpen og det finske Mannerheimforbund, der i fællesskab skaffede børn fra de krigshærgede egne i Finland ophold i danske og svenske hjem.

Mens 3800 finnebørn kom på rekreation i Danmark, blev omkring 40.000 finnebørn sendt til Sverige, deriblandt Olavis storesøster og storebror.

Langt de fleste børn kom fra

Olavi Niikanoff, i dag 49, med skiltet fra ankomsten til Danmark i 1943, der til daglig sammen med andre minder fra hans livs første år er hængt op i glas og ramme i hjemmet på Fyn.

området omkring Karelen, der støder op til Rusland. Russerne gjorde i 1939 territoriale krav på blandt andet Det karelske Næs, af frygt for at nazisterne ville forsøge at indtage Leningrad ad

den vej. Men finnerne nægtede at imødekomme russernes krav.

Den 30. november startede Vinterkrigen, da 30 sovjetiske divisioner angreb Finland på fem fronter fra Det karelske

Næs til Petsamo. Med støtte fra civilbefolkningen kæmpede finnerne en indædt kamp mod overmagten i øst og holdt stand, længere end nogen troede muligt - mindst af alt russerne.

Alt imens de finske mænd kæmpede i fronten, stod kvinderne bag kamplinierne og lavede mad og våben til soldaterne. Det var under Vinterkrigens kampe, at de første børn blev sendt med tog ned gennem Finland til de nordiske broderlande Danmark og Sverige.

Den 13. marts 1940 tabte finnerne krigen. Russerne fordrev godt 400.000 mennesker fra Det karelske Næs til andre dele af Finland.

Kontakten til Finland

Senere fulgte 2. Verdenskrig, der kostede det i forvejen svækkede Finland store menneskelige tab.

- Mange har undret sig over, at de finske mødre kunne få sig selv til at sende deres børn væk. Men de var tvunget af sult og nød og gjorde det i sikker forvisning om, at børnene kun skulle væk på et kortere ferieophold, siger Olavi Niikanoff.

Alligevel blev Olavi Niikanoff som én af godt 400 finnebørn boende i Danmark efter 2. Verdenskrigs slutning.

- Min familie i Danmark ville gerne beholde mig. Min finske mor havde trange kår, og min far var blevet meldt savnet under krigen, fortæller Olavi Niikanoff.

Selv om Olavi blev adopteret af sine danske plejeforældre og fik dansk statsborgerskab, be-

FOTO: GERT MØRK

Glimt fra Olavi Niikanoffs og hans finske mors liv: Her det glade gensyn 20 år efter hans ankomst til Danmark.

→ varede han kontakten til sin mor i Finland.

- Jeg har ikke oplevet min barndom som en plejebringer. Jeg har altid kaldt mine plejeforældre for far og mor, siger Olavi Niikanoff.

Det var først som 16-årig, Olavi Niikanoff fik lejlighed til at opsøge sine finske rødder i forbindelse med, at han tog hyre som dæksdreng på en dansk kulbåd til Finland i 1957. Da skibet anløb Helsingfors havn, sørgede det finske Mannerheimforbund for, at Olavi blev fløjet hjem til sin biologiske mor.

Forbindelsen mellem mor og søn var omgående etableret, selv om de ikke forstod hinanden. Olavis søster, der havde opholdt sig i Malmö under krigen, måtte agere tolk.

Olavi nåede til gengæld aldrig at se sin far i levende live. Faderen blev under krigen meldt savnet, og da han ikke figurerede på fangelisterne efter krigens ophør, troede alle, han var omkommet. Få år efter 2. Verdenskrigs slutning dukkede faderen pludselig op i hjemmet i Jyväskylä i det Centrale Finland, som en af de sidste frigivne fra russisk fangenskab. På det tidspunkt havde moderen giftet sig påny, og faderen valgte derfor at resignere og flytte.

Situationen blev ikke mindre tragisk, da Olavi i slutningen af 1950'erne forsøgte at etablere

Mor og søn før Olavis ankomst til Danmark - sammen med 3.800 andre finne-børn.

kontakt til sin finske far. Dagen før Olavi Niikanoff skulle flyve op til faderen, meddelte Mannerheimforbundet sønnens ankomst. Men da Olavi nåede frem om morgenen, var faderen død samme nat.

- Jeg ved ikke, om jeg ville have været mere lykkelig, hvis jeg havde mødt ham, siger Olavi Niikanoff, der den dag i dag tror, meddelelsen om, at han ville dukke op, følelsesmæssigt var for overvældende for faderen, der i forvejen var brudt ned af krigen og umenneskeligt hårdt arbejde i de russiske fangelejre.

PHOTO: NIIKANOFF

Familieidyl fra 70'erne. Olavi er stolt over sin finske baggrund og arbejder på en bog om danske finne-børn.

Finske minder

- Jeg har altid været klar over, at jeg var af finsk oprindelse. Det er jeg stolt af, fortæller Olavi.

Minderne fra de første år af Olavis liv er forevigtet bag glas og ramme i hjemmet i Fraugde. Blandt andet mærkesedlen med nummer 3462, et falmet billede af hans mor og ham, taget kort før afrejsen og et utydeligt avisfoto af den lille Olavi i favnen på en af byens førende forretningsmænd ved ankomsten til Vejle Station i 1943.

Men det er langt fra alle danskboende finnebørn, som er bevidste om deres finske oprindelse. Det oplevede Olavi Niikanoff, da han i 1965 som stifter og formand for den dansk-finske hjemstavnsforening Suomi flere gange overleverede meddelelsen om arv fra finske forældre til danskboende finnebørn.

Olavi Niikanoff vil gerne grave de finske børns historie op og fastholde den i en bog. I fællesskab med en anden danskboen-

de finne forsøger han at indsamle materiale om de mange finner, som i begyndelsen af fyrrerne pludselig blev en del af mange danske familiers hverdag.

Stoltheden over den finske baggrund var en væsentlig grund til, at Olavi i en alder af 18 år udskiftede det danskklingende efternavn Petersen med fødenavnet Niikanoff. Han var på det tidspunkt ved at skabe sig en lovende karriere som trækunstner, og Niikanoff huskes bedre end Petersen, tænkte Olavi.

Trækunsten blev ganske vist i mange år kun en hobby: Olavi var pressefotograf, senere time-lærer på Teknisk Skole og havde sammen med sin kone Birgit psykiatriske patienter i familiepleje med henblik på udslusning i samfundet. Først fornylig har han igen fordybet sig i træskærerkunsten, og en række af hans træskulpturer har været udstillet på Odense Rådhus.

Charlotte Melin

Olavi Niikanoff kan kontaktes på tlf. 65 97 24 20 - Fraugdevej 26, Fraugde, 5220 Odense SØ.